SURAT an-Nazi’at – KAPITEL 79
De som stiger över horisonten

بسم الله الرحمن الرحيم
I GUDS, DEN NÅDERIKES, DEN BARMHÄRTIGES NAMN

79:1
وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا
VID STJÄRNORNA som stiger [över horisonten] för att [sedan sjunka och] försvinna,

79:2
وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًا
som rör sig i jämna och stadiga banor,

79:3
وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا
som svävar med lätthet [genom rymden],

79:4
فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا
som passerar varandra [i sina kretslopp]

79:5
فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا
och som ger fasta hållpunkter [för människornas liv].

79:6
يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ
[TÄNK PÅ] den Dag då [jorden] skall skälva i ett väldigt skalv,

79:7
تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ
följt av ännu ett [skalv],

79:8
قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ
och då allas hjärtan skall bulta av fruktan

79:9
أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ
[och] allas blickar vara naglade vid marken!

79:10
يَقُولُونَ أَإِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ
[Om detta] säger de: ”Skall vi återställas i vårt ursprungliga skick,

79:11
أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا نَّخِرَةً
sedan våra ben förmultnat?”

79:12
قَالُوا تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ
[Och] de fortsätter: ”På denna återkomst skulle vi förlora!”

79:13
فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ
Ett enda dån [skall höras]

79:14
فَإِذَا هُم بِالسَّاهِرَةِ
och de [döda och begravda] skall stå där, fullt vakna!

79:15
هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ
HAR DU hört berättelsen om Moses?

79:16
إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى

Det hände sig att hans Herre ropade till honom i den heliga dalen Tuwa [och sade]:

79:17
اذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ
”Gå till Farao – han har gått för långt i sitt övermod –

79:18
فَقُلْ هَل لَّكَ إِلَىٰ أَن تَزَكَّىٰ
och säg [till honom]: ”Vill du bli renad [från synd]?

79:19
وَأَهْدِيَكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ
Vill du att jag visar dig vem din Herre är – så att du kan frukta Honom?’”

79:20

فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ
Och [Moses begav sig till Farao och] visade honom [Guds] största tecken.

79:21
فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ
Men [Farao] kallade honom lögnare och ville inte lyssna till honom.

79:22
ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ
Därefter vände han Moses ryggen och gick

79:23
فَحَشَرَ فَنَادَىٰ
för att samla [sina styrkor]

79:24
فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ
och sade: ”Jag [och ingen annan] är er högste Herre!”

79:25
فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ
Och Gud gav honom hans straff såväl i det kommande livet som i denna värld och gjorde honom till ett varnande exempel [för eftervärlden].

79:26
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ
I detta ligger helt visst en lärdom för dem som står i bävan [inför Gud].

79:27
أَأَنتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ ۚ بَنَاهَا
VAR DET en svårare uppgift att skapa er än att skapa den himmel som Han har byggt?

79:28
رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّاهَا

Han har rest dess valv och format det [med hänsyn till den uppgift det skall fylla];

79:29
وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا
Han har höljt dess natt i djupt mörker och låtit dess morgon framträda i klart ljus.

79:30
وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا
Och efter detta har Han brett ut jordens yta

79:31
أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا
och låtit dess vatten komma i dagen och dess ängar och beteshagar [frodas]

79:32
وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا
och förankrat bergen;

79:33
مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ
[allt detta har Han gjort] till nytta för er och er boskap.

79:34
فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَىٰ
OCH när den Dag kommer då allt omstörtas,

79:35
يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنسَانُ مَا سَعَىٰ
den Dag då människan skall återkalla i minnet allt det som hon strävade mot

79:36
وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَن يَرَىٰ
och då helvetet skall göras fullt synligt för alla som kan se –

79:37
فَأَمَّا مَن طَغَىٰ
då skall han som alltid överskred [Guds bud]

79:38
وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

och som valde det jordiska livet [framför evigheten],

79:39
فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ
[då skall han få se att] helvetet är [hans] slutliga bestämmelse!

79:40
وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ
Men den som bävade vid tanken att en Dag stå [till svars] inför sin Herre och som kunde lägga band på sina begär

79:41
فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ
skall [få se att] paradiset är [hans] slutliga bestämmelse.

79:42
يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا
DE FRÅGAR dig om den Yttersta stunden och när den skall komma.

79:43
فِيمَ أَنتَ مِن ذِكْرَاهَا
Hur skulle du kunna säga något om detta?

79:44
إِلَىٰ رَبِّكَ مُنتَهَاهَا
Ingen annan än din Herre vet när den [Yttersta stunden] till sist skall komma.

79:45
إِنَّمَا أَنتَ مُنذِرُ مَن يَخْشَاهَا
Du [Muhammad] är bara varnaren som skall varna dem som fruktar denna [Stund].

79:46
كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا
Den Dag då de får uppleva den, [skall det förefalla dem] som om de inte hade tillbringat mer än en afton eller en morgon [på jorden].

Redaktionens Anteckningar

Sura 79 an-Nāziʿāt

Sura an-Nāziʿāt (”De som rycker ut”) är en Meckansk sura som kretsar kring uppståndelsens visshet, den kosmiska ordningen, berättelsen om Moses och Farao, och människans ansvar inför Gud. Den kan läsas i fyra bågar: eden med änglarna som rycker ut själar, Domedagens skälvning och människans skräck, Moses’ mission och Faraos fall som moraliskt exempel, samt skapelsens tecken som bevis för återuppståndelsen. Den genomgående tesen är att förnekelse av Återuppståndelsen föder moraliskt förfall, medan medvetenhet om räkenskapen renar människans livsval.

Teologisk innebörd

- **Återuppståndelsens visshet:** Inledningen svär vid ”de som rycker ut” och ”de som lösgör lätt, glider, tävlar och ordnar saken”, vilket traditionellt tolkas som änglarna som extraherar själar – med svårighet för trotsiga och med lätthet för rättfärdiga – för att betona att Domedagen är verklig och oundviklig.
- **Domedagens skräck:** Dagen då jorden skälver, hjärtan skälver och blickar ödmjukas; förnekarna raljerar över att kunna återvända som förmultnade ben, men påminns om att denna skepticism själv är förlustens väg.
- **Profetisk historia som spegel:** Berättelsen om Moses och Farao infogas som tröst till de troende och varning till förnekarna: arrogans inför sanningen slutar med förnedring och straff, vilket illustrerar att moraliska brott springer ur förnekelsen av uppståndelsen.
- **Skapelsen som bevis:** Himlen, jorden, bergen, natt och dag, livgivande vatten och betesmarker anförs som tecken på Guds makt – den som ordnat kosmos kan utan svårighet återuppväcka människan.

Språklig och retorisk analys

- **Eden och sekvenserna:** Fem verbkedjor (rycka ut, lösgöra, glida, tävla, ordna) bygger accelererande rytm och rörelse – en dramaturgi som leder från osynlig änglahandling till Den Stora Dagen. Denna kedjade parallellism och allitteration förstärker surans memorabilitet och tyngd.

- **Kontrast och antites:** Darrande hjärtan och ödmjukade ögon ställs mot förnekarnas spydiga fråga om ”förmultnade ben” – en skarp retorisk konfrontation som knyts upp av kosmiska bevis och historisk exemplifiering (Moses/Farao).
- **Tempo och bildspråk:** Korta, intensiva verser, starka sensorymer (skälvning, hjärtans bultande) och övergång till naturens storform (himlens uppbyggnad, jordens utbredning) ger både affekt och kontemplation.

Profeten, sahaba och tabieen

- **Profeten:** Klassiska samlingar och sammanställningar av tafsir uppger att Profeten använde suran som kraftfull påminnelse om uppståndelsen, med betoning på änglarna i eden och den moraliska lärdomen från Moses och Farao. Den framställs som tröst till de förföljda och varning till förnekarna.
- **Sahaba:** Tidiga auktoriteter som Ibn ʿAbbās och Ibn Masʿūd (citerade i tafsirtraditionen) förklarade de fem inledande verben som änglars själextraktion och rörelse, vilket binder eden till räkenskapens realitet.
- **Tabieen:** Exegeter som Masrūq, Saʿīd ibn Jubayr och As-Suddī (anfört i tafsir) bekräftade samma tolkning och fördjupade skillnaden mellan svår och lätt själextraktion som tecken på människans moraliska ställning.

Skriftlärda och klassiska mufassirūn

- **Ibn Kathīr:** Förklarar att ”de som rycker ut” är änglar som tar själarna, svärserien stärker sanningen om Domedagen, och berättelsen om Moses/Farao visar konsekvensen av arrogans. Han betonar också de kosmiska tecknen som rationell grund för uppståndelsen.
- **Tematiska sammanställningar (klassisk stil):** Suran delas ofta i sex delar: ed och visshet om Dagen; skräckscener; Moses/Farao som exempel; skapelsens tecken; varningen; slutsats om mänskligt ansvar – en struktur som gör suran pedagogiskt kraftfull.
- **Maʿārif al-Qurʾān (senklassisk-traditionell sammanfattning):** Bekräftar Meckansk kontext, fokus på förnekelse av återuppståndelsen i Quraysh, samt understryker den moraliska kopplingen mellan eskatologi och etik.

Moderna kommentatorer

- **Mohammad Knut Bernström:** Lyfter den poetiska spänsten i eden och kontrasten mellan kosmos och mänskligt trots; ser Moses/Farao som tidlös moralisk spegel, där förnekelsen av det eskatologiska leder till övermod och förtryck. Han läser naturtecknen som argument för Guds makt och den slutliga räkenskapen.
- **Sheikh ʿAbd ar-Raḥmān as-Saʿdī:** Pedagogisk tolkning: eden pekar på änglarnas tjänst, vilket gör Dagen säker; Moses/Farao visar hur förnekelse korrumperar; skapelsens tecken bevisar att återuppståndelsen är lätt för Gud. Suran blir en praktisk påminnelse att leva med räkenskapens medvetenhet och att renodla intention och handling.

Sammanfattande budskap och undervisningsnycklar

Praktisk reflektion: Vad förändrar jag i min vardag om räkenskapen är viss?

Återuppståndelsen är kärnan: Surans hela dramaturgi driver hem vissheten om räkenskapen – från änglarnas arbete till världens skälvning, historisk illustration och kosmiska tecken.

Moralen följer eskatologin: Förnekelse av Dagen föder övermod (Farao), medan medvetenhet om räkenskapen förfinar hjärtat och handlingen.

Kosmos som argument: Himmelns byggnad, jordens utläggning, natt/dag och vatten/betesmarker är rationella tecken – skaparen av ordningen är också återuppväckaren.

Pedagogiskt upplägg:

Eden med änglarna: Förklara verbkedjan och änglarnas funktion.

Domedagens scener: Arbeta med affekt och ansvar (hjärtans skälvning).

Moses/Farao: Diskutera makt, moral och konsekvens.

Skapelsens tecken: Naturstudier som teologi – hur ordning signalerar uppståndelsens möjlighet.